





J-500009362

ZRV
3390

SAN FRANCENSEN

HIRURGAREN ORDENACO

EDO

TIERZ ORDRECO

ESCU LIBURU BERRIA

*Bayonaco Jaun Apezpicuaren eta Aita
Bisituraren baimenarekin argitarat emana.*

Vinson - en es

Int beste

depenik



BAYONA N

LASSERRE, Apezpicuteguico imprimatzailea
baithan, Gambettaco carrican, 20

—
1888

Argitarat eman bedi.

Bayonan, maiatzaren 28^a 1888.

INCHAUSPE, vic. gen.

AINCIN SOLASA

Demboran Morde Etchepare aphezac, Jaincoac guc nahi baino lehen mundu huntaric ereman duenac, egin zuen Tierceren escu liburu bat ongi estimatua cena. Bainan liburu hori ez citaken gehiago cerbitza, Aita Sainduac eman erregela berria delacotz.

Beraz, Tierz-ordreco guidari batzuec galdegin daucute, lehen-goaren gisaco escu liburu berri bat egin dezagun. Galde horri ihardestea gogoan hartu dugu, Jaincoac eta San Francesec laguntcen gaituztelaric.

Lehen bicicoric emanen dugu begi colpe bat gure Aita San Francesen biciaren eta haren obra miragarrien gainean, Tier-

cera guciec pisca bat ezagut dezaten beren Aita.

Bigarrenecoric, emanen dugu chehetasun edo esplicacione cembait Tierz-ordrearen, bai eta erregela berri horren gainean.

Hirur garrenecoric, ezarrico dugu erregela hori oso osoa. Ondotie gero, Tierz-ordrecoentzat diren ceremoniac, artetan escuaraz behar diren hitzekin. Horra lan chume hunen gaia eta ekhai gucia.

HIRURGARREN ORDENA

EDO

TIERZ-ORDREA

ERREGELA BERRIAREN ARABERA



LEHEN PHARTEA

San Frances, hirur Ordenen molda-
zalea

Saindu miragarri horri sortu
cen Asisece hiri chumean 1182^{an};
burhasoac cituen ongisco cire-
nac. Bernadon haren aita sal-ero-
sian ari cen edo comerzant bat
cen; lurreco egitecoac ederki ce-
ramatzana, bertce munducoac
hala hula; ama hargatic giris-
tino ona cen.

Frances haur miraculuzco bat
ethorri cen mundurat, eta athera
cen gizon bat arras miragarria.

Ama, hura sorthu behar izan zuenean, bi edo hirur egunez egon cen minekin eta sofricari handitan, haurra ecin izanez. Bidaiant bat iragaiterat gerthatu cen, nihorc egundaino ecin jakin baitu nor cen; etche hartacoer erran ceien : Haurra ecin sorthuco da establean eta lastoan baicic. Ama hura, erranic : Dugun ikhus, jautsi cen behitegirat, etzan lasto gainean, eta haurra sorthu cen berehala.

Bathaioan Joanes eman cioten icena. Athera cen haur bat ernea; athera cen muthico bat net abila. Goizic escolan eman zuten. Escolaco nausiec miresten zuten haren hartce ona, ikhusiac eta adituac istant batez bazazkien. Nola Francesa ikhasi baitzuen miraculu laster, Frances erraten cioten nausiec eta lagunec, eta icena hola juan citzaion bethicotz.

Escola pochi bat hartu zuenean, Aitac hasaraci zuen berekin salerosian, ontasunaren hobeki emendatceco.

Frances, hastapenean gizon gazte bat cen loriosa, gustu handia zuena dostetaren eta place-rezco bilkurentzat. Beraz erran ditake arhinscoa cela, ez hargatic den gutiena lizuna, baina bethi modest.

Gucia-gatic, pobrentzat bihotz bera cen haurretic eta bethi. Loria cen harentzat amoina egitea. guciz Jaincoaren icenean galdeten baciote.

Nola Jaincoac hartaric egin nahi baitzuen saindu handi bat bertce asco sainduaracico cituena, egorricion eritasun bat haren orgulu eta lorioskeriaren iraugitceco.

Sendatuchet cenean, oraino aski lorioski bezti, paseieta za-

bilan campo zabalean. Bethi eta gehiago ekharria cen pobren alderat. Hantchet buruz buru egiten du jaun zaldiz dohan batekin; jaun hura cen aiton seme bat behartasunerat eroria, anhitz hitski jauntsia. Frances urricalten zaio, eta ematen dio bere soineco capa berri ederra.

Ordutic emeki emeki desgustatu cen lurreco ontasunez, ohozez eta atseguin suerte guciez; comprenitu baitzuen horiec oro itzal bat bezala iragaiten direla. Hasi cen ere auhendatcen gizonen itsumenduaz, ikhusiz nola gehienac liluratuac eta enganatuac ciren gauza iragancor horien itchuraz, lasto su baten argiaz bezala. — Lazotasun handizco dembora bat cen, nahi bada fedea chutic zagon.

Betbetan buruan hartu zuen behar zuela beretzat eta bertcen-

tzat penitencia egin; eta bertciac ere penitenciarat ekharri bere ahal guciaz. Hartcen du jauntsi arrunt bat, eta abiatcen da gogoari eman duen bezala egiten. Abiatcen da elizaz eliza, egiten du cer nahi othoitz, cer nahi penitencia; khausitcen dituen gucier mintzo da penitencia egiteaz.

Ez da hori aski, hasten da etchetic har eta eman, amoina, obra on egiten; eman cezaken baino ere gehiago emaiten, guciz eliza zahar batzuen erreberitceco. Fede onean ari cen; arras uste zuen ongi egiten zuela.

Baia, baia! Aita Bernadon, ontasun, aberastasun gosea, ohar-tcen da seme hori cer ari zaion. Hasarre, colera handian sartcen da. Arrastatcen du, preso ere emaiten du; jujen aitcinera bederama, acusatuz ontasunaren chahutcen ari zaiola, cer nahi diru

harat eta hunat barraiatuz, obra on estacuruan. Jujec erraten diote : Obra onez mintzo zare, compunt zaitezte aphezpicuarekin.

Orduan huna cer gerthatu cen. Aphezpicuaren aiticinerat juanciren aita semeac; han semeac erran cion aitari : Jaun aphezpicua lekhuco, orai danic uzten ditut zuc nahi duzunentzat, zure seme bezala heldu citzazkidan zucen guciac, uzten daitzut ene arropa guciac erē (khendu cituen soinean cituen arropa gainecoac; eman ciozkan escurat sakelan cituen sos guciac, cioelarie : Orai secula baino egiazago erranendut Jaincoari : *Gure Aita cerucoa*. Hura ditake gaur goiti ene Aita egiazcoa.

Orduan jaun aphezpicuac emanaraci cion bere cerbitzari baten capa ihetce bat. Hartaz estalia,

pobrecia osoan, penitencia garratzanean, bazabilan lehen baino ere khar gehiagorekin, etsempluz eta hitzez penitenciaren predicatcen. Asco hunkituac, conbertitcen ciren, eta lotcen egiazco giristino bici bati.

Berriz, hortic, hementic heldu citzazcon cembeit gizon, eta gehienac ez edo nolacoac sortcez ere, nahi cirela hari segitu, hura bezala pobrecian eta penitencian bici.

Orduan, Izpiritu Sainduac argituz moldatu zuen franciscanoen fraide ordena, erregela net garratz batekin. Fraide guciec behar zuten jaunsitzat arropa luce eta largo bat, ile comunez eta latzez egina, khorda batez gerrian amarratua, behar cituzten, eta dituzte oraino, egin urthean bi garizuma; aste guciez, ortciralean barur, astezkenean

mehe. Behar ciren ibili qinthu-
tsic bezala; etzan gogorki; eta
bertce egiten dituzten guciac ere
penitencia dira.

Eta hau Jaincoaren miraculua!
Ordre edo ordena hoin garratza,
gurikeriazco mende hartan hain
laster emendatuz juan izan cen,
nun san Frances hil baino lehen,
casic munduaren pharte gucie-
tan baitciren Franciscanoac eta
geroztic eta orai artio nun nahi
badira. Hetaric dira ezagutcen
ditugun franciscano eta capu-
tchinac.

Emaztec ere nahi izan zuten
fraide horien etsemplua segitu,
erran nahi, asco emaztec. Beraz
gure sainduac, moldatu zuen
berriz Franciscanosen ordena,
santa Clara buruzagi; emacume
dohatsu hura ere Asiseco cen.
Eman ceien Franciscanoen erre-
gela bera, emazter dohacon be-
zala antolaturic.

Franciscanosa horiec ere laster
anhitz emendatu ciren eta horien
comentuac altchatu ciren asco
tokitan; deitzen dira Clarisac.

Fraide Franciscanoen ordena
hori deithua da, lehen ordena;
eta santa Clararen ordena hori,
bigarren ordena.

Gero berriz, munduan bici be-
har ciren asco giristinoc galde-
giten zuten, beren estatuan mun-
duan eta orobat familian bici ci-
relaric, Franciscanoen peniten-
ciazco bicitce horren imitatceco
eta segitceco bide bat. Holacoen
fagoretan moldatu zuen hirur-
garren ordena edo Tierz - Or-
drea.

Holaco obra ederrac eta bertce
asco egin cituen san Francesec.
Bicitce bat ceraman, ez gizon
bicia, bainan aingeru bicia.

Debocione bereci bat bazuen
Jesusen pasionearentzat, maiz

meditatcen zuen, nigarrez zagolaric, khurutceco sacrificioa.

Bada hil baino lehentchago, holaco meditacionean zagolaric, aingueru bat haren ganat jautsicen eta eman ciozcan escuetan, zangoetan, sahetsean, Jesusen zaurien marcac.

-Azkenean akhabatu cen haren sacrificiozco bicia, eta altchatu cen cerurat, han gorenetaric izateco. Horra Franciscanoen eta Tierceren aita.

BIGARREN PHARTEA

Hirurgarren ordena edo Tierz-Ordrea.

Ja erran dugu cerc ekharri zuen aita san Frances hirurgarren ordena eta Tierz-Ordre horren moldatcerat; eta erran dugunetic ezagutcen da certsu den ordena hori.

Ezta eguiazco fraidetasun bat ez seroratasun bat, ezta ere giristino bici ohico eta comun bat. Hori da bien arteco ordena saindu bat bere erregelamendu, eta debocionezco pratica bereciekin; eta Elizac eman diozcan pribileioekin. Hori da giristino bici eta berthuten etsemplu eta modela bat munduaren erdian pharatua, giristinoen mirail bat bezala, horri behatuz entsea ditenez egiazco giristino izaterat.

San Francesec moldatu zueanean ordena hau, eman cion erregela bat orai hersiegi aurkhitcendena; bainan lehengo tiercercogogo onez eta ederki begiratcenzutena. Behar cituzten hec ere bi garizuma egin Franciscanoec bezala, abendoa bigarren. Egin behar zuten ere ortcirale guciez barur, astezken guciez, eta ihautireco azken egunetan, mehe.

Ezta mintzo larumbataz, ora
artecan gucientzat mehe bai
tzen. Tiercer baxhotchae erran
behar zuen officioa, bederen An
adena Mariaren officio chumea
dre orric erran etcionac aldiz
oficio n berrogoita hamalau *Pa*
egunea. *ria*, eta cerbeit gehi
ter eta *Gu*
chago.

Nahiduenari haizu bethi erre
gela horren segi. *cea*. Bizkitar
tean, nola lehengo mendetari
hunat, jendea norapait minbera
go, faunago, nagiago bi. *hacatu*
baita emeki emeki; fedea er
azcartu; gutiac ciren orai erre
gela bera segi cezaketenac, guciz
barur eta mehentzac.

Beraz oraico Aita Sainduac
Leon 13, Tierz-Ordrea ainhitz
estimatcen duenac, ainhitz go
mendatcen duenac, erregel
berri bat eman du hirur garren
ordena horrentzat. Certaco egin

du gauza hori? Huna certaco : nahiz bazter gucietan giristino anhitz ordena hortan sar diton, Tierz-Ordrea gehiago eta gehiago emenda dadien; nahiz ere guciec edo bederen gehienec erregela begira ahal dezaten.

Erregela hortan ezta manaturic Elizaco legen arabereco mehe eta barurac baicic; salbu bi barur egin behar direnac urthe oroz : bat Aita Francesen besta bezperan, urriaren hirurean; bertcea Mariaren Concebicione notha gabearen besta bezperan, abendoaren zazpian.

Oficioa erran eztiotenec, aski dute erratea egun bakhoitchean hamabi *Pater*, *Ave Maria*, eta *Gloria*.

Indulgenciez bezanbatean, cembait errengura dira oraico erreguelan gutiago direla lehen-goan baino; fida gaiten Aita

Sainduari, Jesu-Christoren Bica-
riari. Omen ciren cembait segur-
rac etcirenac ere; ongi irabaz
ditzagun emanac zaizkigunac.
Mintzatuco gira laster indu-
liencia horiez; bertzalde aski
clarki emanac dira sarri hemen
emanen dugun erregela berri
hortan.

Orai khasu hunat : Aita Sain-
duac arhindu baditu ere Tierz-
ordreco obligacione eta mortifi-
cacione gogorrenac, ez titu gu-
titu debocionezco eta etsemplu
ederrezco bicitce baten eginbi-
deac. Huna cer cion ja Etchepare
cenac Tierceren disposicionez.
« Behar du Tiercerac ukhan eta
eracutsi sinheste fermu bat erli-
jioneco egia gucien gainean,
errespetu eta obediencia oso bat
Eliza ama sainduaren alderat.
Oraino behar da ekharria izan
giristino on baten urhaxac se-

gitcerat eta begiratcerat ordena
huntaco erregelén. »

Lehengo erregelán manatua
cen urthean hiruretan bederen
cofesatcea; oraicoac nahidu hi-
labethe |guciez cofesa gaiten
Tierz-Ordrean garen guciac, de-
becatu gabe maizago egitea.
Hala batbederac irabaz ditzazke
asco induliencia oso purgatorie-
taco arimentzat; badira Elizac
eratchikiac hambat debocionez-
co pratikei : *Angelus, Arrosarioa,*
habitua, etc. Aldian bat baino ge-
hiago ere irabaz ditzazkegu. (Be-
har da induliencien gainean ar-
gitu.)

Gero Tierz-Ordreco gucier ma-
natua zaiote bicitce giristino, ez
hala hulaco bat. Begiratu behar
dira bilkhura eta libertimendu
escandalos gucietaric, dantza
eta comedietaric. Bada, lehenbi-
cicoric, dantza nahas mahas gu-

cietan bada lanyer garbitasun
sainduarentzat.

Bigarrenecoric, oraico dant-
tzac gehienac seguric, tzarrac
eta imodestac dira; batzuetan,
masca tzar batzuekin. Catichima
dakienac, eta sinhesten duenac,
errechki comprenituco du gor-
phutz bat duena, ezdela hantic
garbi atheratcen ahal, sobera
baitira molde libroac.

(Hemen erranen dut, penagarri
dela ikhustea giristino on izan
nahi direlaco batzu, mascac, fa-
goratcen eta casic laguntcen.
Bizkitartean Elizaren haste has-
tetic concilio sainduec mascac
condenatu dituzte paganokeria
batzu bezala).

Etchetaco eta ezteietaco dan-
tzac ere cer dira? Bethi dantzac;
bethi lastua eta sua elgarri hur-
bil. Dantza horiec onestac badira
ere, cer erran litake ikhusten

balira han fraide bat, serora bat dantzan. Zu ere tiercera, abantzu fraide, abantzu serora, etzaitela han dantza; edo arras bortchaz, eta Jaincoari bihotza al-tchatuz. Ahalaz descantza zaite bazter batean, lagun gisaco cem-baitekin, solasean, elheketan edo carta jokhozca batean, ez jokhatceco bainan dostatceco.

Tiercererac Franciscanoen izpiri-tua behar dute izan, bederen hein bateraino.

Jan edanean behar dute ainhitz maite arruntasuna; eran baidaite, *sobrecia*.

Behar dute estimatu baietare maithatu hautuzco eta nahizco pobrecia. Pobre direnac content izan bite beren estatuaz; Jaincoaren amorecatic pobre direnentzac da ceruco erresuma, dio Jesusec. Ontasunac dituena ere izan ditake izpirituz eta bihotzez

pobre. Hortaracotz aberatsec ezdute behar izan aberastasunari bihotza josia, Jaincoac emanic dutenaz egin usaia giristinoa; gogotic egin ditzatela obra onac.

Aberasteco gosea duena ezda behar Tierz-Ordrean sarthu. Ezta gaizki hargatic nehorentzat, bere eta familiarendaco, moderatuki eta zucenki irabazterat entseatcea, Jaincoa eta bere arima lehen dauzcalaric. Orobat aphaindurari, francesez, *toaletari*, eta banitateari emana dena escandala bat litake ordena huntan; edo hortan sartcecotz behar du pasione horri ukho egin, contentatu bere estatuaren arabera, arruntki edo chimpleki jauntsia izateaz.

Iracurtcen dut liburu debot batean hauchet :

«Giristinotasuna galcen ari zuten, peco errecarat aurdikitcen

ari zuten hirur galbidec, edo bi-
cioc : urguluac, aberats nahiac
eta lurreco atseginen amodioac.

« San Francesec, giristinota-
sun beraren goiti atchikitceco,
erreberritceco, cer egin zuen?
Agertu zuen, altchatu zuen hu-
miltasunaren, pobreciaren, eta
penitenciaren, mortificacionea-
ren bandera. Bandera horri be-
hatuz, dembora laburrez mun-
dua ikhugarriki bertce bat egin
cen : berthutea eta saindutasuna,
maithatuac, ohoratuac ikhusi ci-
ren. »

Tierz-Ordreco anaiac eta arre-
bac gom'oidatuac dira, ahal ba-
dute, egun guciez mezaren en-
tzutzerat. Probetchu handico de-
bocione bat da mezaren entzu-
tea, eta Jaincoari chit agrada-
tzen zaiona. Mezarat juan ezba-
citazke astelegunetan, har ezazu
usaia ciren lekhutic gogoz me-

zan aurkhitceco eta comunione izpiritualaren egiteco.

Erregelaren akhabantzan aurkhitcen da induliencien lista : Cein phestaz den induliencia osoa, cofesaturic eta comuniaturic; cein egunez den lehen deitzen ginduena, *absolucione generala*, ceintan ere baita induliencia osoa errecibitcen delaric benedicione bat eman dezakena ganic, Cofesor edo ceinec eman dezake hortaco egina den benedicionezco othoitza erranez. Beharda cerbeit othoitz egin Aita Sainduaren chedetarar. Orobat errecebitceco Aita Sainduaren benedicionea (*Bénédiction Papale*), hura eman dezake bilkhu-retaco Aita edo Aphez buruzagiac urthean bietan. Erregelan ikhusten dira orobat induliencia cembait demboretaco asco, eta heien irabazteco egin behar dena.

Tierz-Ordrean sartceco, lehenic beharda abitua hartu eman dezakena ganic; eta egon urthe bat nobiza. Urthearen buruan, ezpada harentzat erratecoric, egiten du profesionea. Horieci oro behar diren ceremoniekin, escu liburu hunen akhabatzan diren bezala.

Lehenbico demboretan Tiercerrec bazuten arropa lucia franciscano fraidec eta Clarisecc bezalatsu. Badira oraino fraideac, badira guciz serorac, bainan comentuetan bici direnac, arropa hura dutenac.

Orai munduco Tiercerentzat badira bi abitu chume suerte, bat burutic sartcen da eta helcenda aintcinean eta gibelean gerri zolaraino; bertcea Andredena Mariaren abitua bezalatsu, handichago bezala; bata eta bertcea gerrian amarratcen dira khor-da soca mehe batez.

Tierz-ordreac baditu bi patroin bereci ; gizonentzat, san Louis Franciaco errege ; emaztentzat, santa Elizabeth.

Badira Tierceren congregacioneac, bai franciscano, caputchin, comentuetara, hortaco duten eliza edo capera batera biltcen direnac, Aita fraide hetaric bat buruzagi ; bai asco herritan, erretor edo aphez bat aiticindari dutelaric, behar dituen bothereac hortaco dituenena. Holaco congregacione bat moldatcen denian, fraide edo aphez aiticindariaz bertzalde hautatcen dira botzez, cargunduntto batzu, president bat, haren lagun bat edo biga, horiec congregacionecoer begi atchikitceco ; eta beharra denian aiticindariarekin batean conseilu atchikitceco. Eta segretario bat, congregacioneco khonduen eta listen atchikitceco. Badu congre-

gacione bakhotchac tresor chume bat, mezentzat eta bertce behar orduentzat; segretario ha-rec bilzarretan egiten ohi du eske chume bat.

Cargudun horietan behar da bat Nobicez cargatua; heien mol-datceco, instruitceco cer izan behar diren, cer eguin behar du-ten Tiercer bilhacatceco, eta no-bice direnean, nola behar diren ibili profesionean errecibituac izateco. Congregacione horiec bilcen dira hilabethean behin, fraide edo aphez gidaria han du-talaric buruzagi. Egiten dira bil-tzarretan marcatuac diren othoi-tzac, eta instruiconetto bat iza-ten ohi da.

Badira Tiercerac congregacio-netaric urrun eta campo direnac han eta hemen. Hauc ere, hor-taco ahala duen batec etsamina-turic, errecebituric, lehenic abi-

tuan, eta nobiciata egin dute-
nean, on direlaric, profesionean ;
hauc badituzte Tierz-ordreco
abantail eta pribileio guciac, ez-
padituzte beren faltaz galtcen.

Orai emanen da hemen Erre-
gela berria, gure Aita Saindu
Leon 13 garrenac egin duen be-
zala. Guciec jakin behar dute
erregela hunec eztuela deusic
manatcen bekhatuaren penan.
Bizkitartean ezta ordena huntan
sarthu behar, erregelaren leialki
segitceco intencioneric eztuena.
Eztut uste Jaincoaren aintcinean
hobenic gabe litakela, behin
hortan sarthu eta ezacholakeriaz
erregela bazterrerat utz leza-
kena.

Huna Leon XIII^{nac}, artcha-
pezpicu, aphezpicueri eta fede-
dun gucieri, 1883^{an}, maiatzaren
30^{an}, adiarazten cituen azken hi-
tcetaric : « Ethorkizuneco ona,

Jaincoaren gloria, debocionea eta berthuten praticatceco kharra, emendatcen icustea handizki dugu desiratcen. Hortaracotz, Letra hautaz, gure Autoritate Apostolicoaren indarrez, berritcen dugu eta fincatcen, munduan egon behar direnentzat, San Francesen Hirurgarren Ordena. Nihorc ez dezala hargatic uste izan deus khentcen edo mendratcen dugula Ordena hortaco funxetic beretic : contrarar, bere osotasunean. deus gambioric gabe baitezpada nahi dugu bere funxa beira dezan. Arrozoin hoitaz kentcen ditugu beraz orai arte Alki Saindu huntaz emanaciren indulienzia eta pribileioguciac ; gure nahia da eta manua, orai danic, Tercier guciac goza ditecen Indulientcien Aurkitegian erraterat goacin barca-menez eta pribileioez, eta bakharric hetaz. »

SAN FRANCENSEN,
HIRURGARREN ORDENACO

ERREGELA
MUNDUCO PRFSUNENTZAT

— — —
I. CAPITULUA

Saricēaz, frogantzaz, profesioneaz,

§ 1. Ez diteke nihor sar Hirurgarren Ordenan hamalau urtheac betheac izan gabe; ez eta bicitce eta aztura onac ez dituen bat; unionearen adichkide, fede catolicoaren atchikitzaile leial, Eliza Erromanoari eta Sainduari osoki sumetitua dela ezagutua ez den bat.

§ 2. Emazte ezconduac ez dituzke errecebi senarraren ichilic eta harren bajmenarekin beicic; non cofesorac ez duen, casu batzuetan, bertcela jujatcen.

§ 3. Hirurgarren Ordenaco membroec, garraiatuco dute usaiaco escapulario edo abitu tti-kia eta corda; ez lukete bertcela zucenic Ordena hortaco pribileio eta ontasunetan.

§ 4. Hirurgarren edo Tercieren Ordenan sarthuco direnec eginen dute urthe baten nobiciata, hori da frogantza; gero deitzen dituztenean, ohi den bezala, profesio-nerat, hitz emanen dute Jaincoa-ren manamenduac begiratuco dituztela, Elizari obedituco diotela, eta beren profesionearen, erran nahi Erregelaren contra cerbeit hutsetan erortcen badire, errana izanen zaioten satisfaccio-nea eginen dutela.

II. CAPITULUA.

Bicitceco maneras.

§ 1. Tercierec beren beztitceco

manerian baztarrerat utcico dituzte urgulluzco intencionez mundutarrec egiten dituztenac, eta begiratuco bacotchac bere condicionean, modestia sainduaren erregelac.

§ 2. Atzartasun handienarekin urrundu beharco dire bala edo dantzetaric, comedia lanyerose-taric eta bilkuia libertinetaric.

§ 3. Jan-edanetan maithatuco dute arruntasuna eta geldituco dire izarian : debotki eta esker onezco sentimenduekin Jaincoa othoiztuco dute apairuen aintcinean eta ondoan.

§ 4. Barur eginen dute Maria-
ren bekhaturic gabe Concepcioneco besta bezperan, eta San Franxes Patriarcaren besta bezperan. Tercieren leheneco Erregela zaharrac ematen duena segituz, nahi badute, ortciralez ba-

(1) le 4 octobre

rur eta asteazkenez mehe egin, hainitz ditezke laudagarri.

§ 5. Hilabethe bacotchian luce-
nez beren bekhatuac cofesatuco
dituzte; hilabethe guciez bederen
mahain saindurat hurbilduco
dire.

§ 6. Tercier, Ordena sacratue-
taco officioa egun guciez erraten
dutenec, ez dute pondu hunen
gainean bertce egitecoric; bai-
nan edo Elizaco officioa edo Ama
Birjinaren officio ttikia erraten
ez duten guciec, erran beharco
dituzte egun guciez hamabi *Pa-
ter, Ave, Gloria*, ez badire ecin
erranezco gisa eri.

§ 7. Testamenta eta ordeinua
egin dezaketen guciec egin be-
har dute dembora deno, luzatu
gabe.

§ 8. Exemplu ona eman dezo-
tela Tercierec beren familian, de-

bocionezco praticac eta obra onac besarcatur. Ez dute beren etchetan sartcerat utcico berthutea colpa dezaken liburu eta gacetic, eta beren menecoac gibelatuco dituzte horrelaco iracurtetic.

§ 9. Artharekin atchikico dute elkharren arteco eta guciekilaco unionea, caritatea, batasuna. Egin ahalaz baketuco dituzte aharra eta hasarrekoa guciac.

§ 10. Cinic ez dezatela secula egin, beharrez beicic. Ez dute elhe desonestic erranen, ez eta trufa comeni ez direnic. Arraxean, contcienicia examinatuco dute hea holaco huxetan erori othe diren, eta hobendun causitcen badire urrikitan sarturic egin dezatela hobeki.

§ 11. Errechki ahal badute, entzunen dute egun guciez Meza

saindua. Aiteindariac marcatu hilabeteco biltzarretan, aurkituco dire.

§ 12. Bacotchac bere ahalaren arabera emanaz cerbeit diru, eginen da molxa bat, Haurride errumesenen laguntceco guciz eritasunetan, edo Elizaco ohore eta beharrentzat.

§ 13. Minichtroac joanen dire Haurride erien bisitatcerat, edo norbeit egorrico dute caritatezco obra hori betheco duena. Eria lanyerian denean emanen diozcate behar diren abertimendu eta conxeiluac, dembora deno har detzan azken sacramenduac.

§ 14. Herrico eta han gertatuco diren Tercier guciac causituco dire Haurride hilaren ehorzteco officioan; hilaren arimaren socorritceco erranen dute Patriarca San Domingoc iracutsi Arroza-

rioaren herena, bortz hamarreco. Apecec Mezan, eta bertcé Tercierec ahalaz Comunione sainduan, othoitz eginen dute joan Haurridea sar dadin bake Eternalean.

III. CAPITULUA.

Carguez, Bisitaz eta Erregeleaz.

§ 1. Cargudunac hautatuco dire Tercieren bilkhuran ; cargua atchikico dute hirur urthez. Nihorez du arrazoin funxezcoric gabe errefusatu behar, ez eta bethe bere cargua nagiki.

§ 2. Erregela ungi begiratua othe den ; errencurarekin jakin behar du *Bisitatzaileac* ; hortacot Haurridegoac bisita detzala urthean behin ahalaz, eta behar bada maizago ; bilkhura jeneral baterat deituco ditu Minichtroac eta Haurrideac, eta hauc aurkitu

beharco dire bilkhura hartan. Bisitatzailleac ematen badio Tercier bati abertimendu edo manu edo punimendu salbagarri bat, hobenduna humilki sumetitucoda, eta onhartuco du penitencia.

§ 3. Bisitatzailleac hautatuco dire Franciscanoen Lehen-Ordenan edo Fraiden Hirurgarren Ordenan, Guardinoeri galdeginenez nor icendatu behar den. Fraide ez denic ez diteke izan Bisitatzaille.

§ 4. Obeditu nahi ez duen eta exemplu gachtoa ematen duen Terciera abertitua izanen da hurrur aldiz; ez bada sumetitcen, Ordenatic ezarrico dute campo.

§ 5. Jakin behar da Erregela hunen contraco huxac ez direla bekhatu, non ez doacin Jaincoaren edo Elizaren manamenduen contra.

§ 6. Arrazoin handi eta' egiazco batez gibelatua balimbada Tercier bat Erregela huntaco cerbeit pondutaric, dispenxatua izanenda pondu hartaric, eta, zuhurtciarekin bertce cerbeitetarat gambiatuco dicte. Francisca-noen Lehen eta Hirurgarren Ordenaco aintcindari ordinarioec, bai eta aiphatu ditugun Bisitatzaillec badituzte dispenxa horien emateco behar diren podore guciac.



INDULIENTCIEN ETA PRIBILEIOEN

AURKITEGIA

LEHEN CAPITULUA

Indulientcia osoez

Hirurgarren Ordenaco guciec cofesaturic eta comuniaturic, irabazten ahalco dute indulientcia edo barcamen osoa erraterat goacin egun eta condicionetan.

I. Sartceco egunean ;

II. Ordena hortan Profesionea eginen duten egunean.

III. Hilabetheco bilkura edo confarantzan causituco diren egunean ; Eliza edo capera publico bat bisitatuz eta han cerbeit othoitz eginez Elizaco beharrentzat.

IV. Urriaren, 4^{an}, San Franxes beren Aitaren besta egunean; agorrilaren 12^{an}, Santa Clara, Bigarren-Ordenaco amaren besta, egunean; agorrilaren 2^{an}, Andredena-Maria Aingeruetacoren bestan; berzalde Terciergoa altchatua den Elizari bere icena ematen dion Sainduaren bestan, eliza hura bisitatz eta hãan othoitz cerbeit eginez Eliza Ama Sainduaren beharrentzat.

V. Hilabetean behin, baco-tchac hautatu egunean, debotki bisitatcen delaric eliza edo capera publico bat eta hartan othoitz egiten apurto bat Aitu Sainduaren chedetaratz.

VI. Perfeccionean aincinatceagatic zortci egunez segidan erretreta bat eginen duten aldi guciez.

VII. Hiltceco orenean, Jesusen

Icen saindua deithuz, ezpainez ez baditeke, bederen bihotzez. Fagore bera ardiexico dute, cofesioa eta comunionea ecin eginen, beren bekhaturez balimbardute egiazco urrikia.

VIII. Urthean bi aldiz irabaz dezakete barcamen edo indulgentzia osoa, Aita Sainduaren Benedicionea errecibituz eta othoitz eginez, Aita Sainduaren chedetatrat. Condicione beretan errecibituco dute oraino indulgentzia osoa, Absolucionea, erran nahi da Benedicionea, emanen zaio ten egunetan, huna noiz: 1, Eguberriz; 2, Bazcoz; 3, Mendecostez; 4, Jesusen Bihotz Sacratuaren bestan; 5, Mariaren bekhaturic gabe Concebicioneco bestan; 6, martchoaren 19^{an}, San Josephe Mariaren esposaren bestan; 7, buruilaren 17^{an}, Aita San

Franxes dohaxuaren Zauri Miracuילוzcoen bestan ; 8. agorrilaren 25^{an}, San Luis, Frantciaco errege, hirurgarren Ordenaco Haurriden patroinaren bestan ; 9. hacilaren 19^{an}. Santa Elisabeth Hongriacoaren bestan.

IX. Hilabetean behin, erraten badituzte borts *Pater, Ave*, eta *Gloria Patri* Elizaco beharrentzat, eta seigarren *Pater, Ave* eta *Gloria Aita Sainduaren* chedetarat, irabacico dituzte Erromaco Estacioneac eginez, eta debotki Porciuncula bisitatuz, Jerusalemeco Lecu Sainduac, eta Compostellen, Jondoni Jacobe apostolunaren Eliza Compostellen bisitatuz, irabazten diren indulientcia guciac.

X. Tercierac Mezaco liburu Erromanoan Estacioneac marca-tuac diren egunetan, bisitatuz

Haurridegoa ezarria den Eliza edo capera bat, eta, han ohi bezala, othoitz eginez Eliza sainduaren beharrentzat, aberastuco dire egun hetan, eta templo edo capera hetan, Erromarrec eta arrotzec Erroman dituzten pribileio, ontasun hedatu guciez.

II. CAPITULUA.

Barcamen edo indulientcia ex-osoez.

Zazpi urtheren eta zazpi gari-sumaren barcamena izanen dute.

1. Hirurgarren Ordenan diren, edo gizonki edo emazteki guciec, bisitatuz Terciergoa altchatua den Eliza edo capera bat, eta han othoitz eginez Elizaren beharrentzat, erraterat goacin egunetan : Buruilaren 17^{an}; San Franxes Patriarcaren Zauri Miracuiluz-

coen bestan ; agorrilaren 25^{an}, San Luis, Frantciaco erregearen; uztailaren 8^{an}, santa Elisabeth, Portugaleco erreginaren; hacilaren 19^{an}, santa Elisabeth Hongriacoaren ; eta oxailaren 22^{an}, santa Margarita Cortonacoaren bestan. Bertzalde Ordenaco Aitcindariaren baimenarekin berec hautatuco dituzten bertce hamabi egunez.

II. Hirur ehun egunen barca mena aldi bacotchean irabaz dezakete, Meza sainduan, Elizaco bertce oficioetan, eta Ordenaco bilkhura publico edo particularretan causituco direnean, escale bati atherbea emanen diotenean, hasarre goen baketcen harico direnean, prosesione batian aurkituco direnean, sacramendu saindua segituco dutenean, edo segi ez badezakete, ezkila aditceare-

kin erranez behin *Pater* eta *Ave Maria* ; — orobat bortz *Pater*, *Ave* erranen dituztenean Elizaco beharrentzat edo Ordenaco Haurride hilentzat; ehorzte baterat joanen direnean, bere eginbidetic urrundua cena hartarat eracarrico dutenean ; norbeiti Jaincoaren manamenduac eta bertce Salbatcecotz jakin beharrac iracaxico dituztenean ; edo bertce caritatezco obra holaco cerbeit eginen dutenean.

Indulientcia horiec guciac, izan ditecen osoac edo ez, Tercierec eratchiki detzazkete, hala nahi badute, Purgatorioco arimei.

Hilabethian behin errateco sei *Pater*, *Ave*, *Gloria*, horiei badira eratchikiac asco indulientcia oso, Hala nola : Jerusalemeco lekhu sainduac bisitaturic ; Erromaco estacionetan ibiliric, Jondenai-

kin izanie, Porciuncula bişitatu-
ric, irabazten diren guciac. Aski
da intencionia hartcea ahal diren
gucien irabazteco. Orobat da ha-
bitu urdinarentzat sei *Pater*, *Ave*,
Gloria erraten diren aldi guciez.



HIRURGARREN PHARTEA

CEREMONIALA

ERROMAN ONHEXIA

I

Congregacioneco biltzarreac.

Hastean.

Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, et tui amoris in eis ignem accende.

Sub tuum præsidium confugimus, Sancta Dei Genitrix: nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus nostris; sed a periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa et benedicta.

Respice, beate Pater Francisce, de excelso cœlorum habitaculo, et deprecare pro populo tuo, populo quem elegisti, ut serviat coram te omni tempore in ministerio Domini.

Kyrie eleison.

Christe eleison. Kyrie eleison.

Pater noster, *secreto*.

ŷ. Et ne nos inducas in tentationem.

Ŕ. Sed libera nos a malo.

ŷ. Memor esto Congregationis tuæ.

Ŕ. Quam possedisti ab initio.

ŷ. Domine exaudi orationem meam.

Ŕ. Et clamor meus ad te veniat.

ŷ. Dominus vobiscum.

Ŕ. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Mentes nostras, quæsumus Domine, lumine tuæ claritatis illustra, ut videre possimus quæ agenda sunt, et quæ recta sunt agere valeamus. Per Christum Dominum nostrum.

Ŕ. Amen.

Bilzarre solanelean :

Veni, Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita :
Imple superna gratia
Quæ tu creasti pectora.

Qui diceris Paraclitus,
Altissimi donum Dei :
Fons vivus, ignis, caritas,
Et spiritalis unctio,

Tu septiformis munere,
Digitus paternæ dexteræ,
Tu rite promissum Patris,
Sermone ditans guttura.

Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus :
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpeti.

Hostem repellas longius ;
Pacemque dones protinus :
Ductore sic te prævio,
Vitemus omne noxium.

Per te sciamus da Patrem,
Noscamus atque Filium :
Teque utriusque Spiritum :
Credamus omni tempore.

Deo Patri sit gloria,
Ejusque soli Filio,
Cum Spiritu Paraclito,
Nunc et per omne sæculum.
Amen.

Bazco demboran :

Deo Patri sit gloria,
Et Filio qui a mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
In sæculorum sæcula. Amen.

ÿ. Emitte Spiritum tuum, et
creabuntur.

R̄. Et renovabis faciem terræ.

OREMUS

Deus, qui corda fidelium Sancti Spiritus illustratione docuisti ;
da nobis in eodem Spiritu recta
sapere, et de ejus semper conso-

latione gaudere. Per Christum
Dominum nostrum.

Rj. Amen.

Akhabanzan.

Kyrie eleison.

Christe eleison. Kyrie eleison.

Pater noster, *secreto.*

ŷ. Et ne nos inducas in tenta-
tionem.

Rj. Sed libera nos a malo.

ŷ. Confirma hoc, Deus, quod
operatus es in nobis.

Rj. A templo sancto tuo, quod
est in Jerusalem.

ŷ. Domine, exaudi orationem
meam.

Rj. Et clamor meus ad te veniat.

ŷ. Dominus vobiscum.

Rj. Et cum spiritu tuo.

OREMUS

Præsta nobis, quæsumus Do-
mine, auxilium gratiæ tuæ, ut

quæ, te auctore, facienda cognovimus, te adjuvante, implere valeamus.

Agimus tibi gratias, omnipotens Deus, pro universis beneficiis tuis. Qui vivis et regnas in sæcula sæculorum.

R̄. Amen.

Ÿ. Oremus pro benefactoribus nostris.

R̄. Retribuere dignare, Domine, omnibus nobis bona facientibus propter nomen tuum vitam æternam. Amen.

Ant. Si iniquitates, *etc.*

Ps. De profundis, *etc.*

Ÿ. A porta inferi.

R̄. Erue, Domine, animas eorum.

Ÿ. Domine, exaudi orationem meam.

R̄. Et clamor meus ad te veniat.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R̄. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Deus, veniæ largitor, et humanæ salutis amator, quæsumus clementiam tuam, ut nostræ Congregationis fratres, propinquos et benefactores, qui ex hoc sæculo transierunt, Beata Maria semper Virgine intercedente cum omnibus Sanctis tuis, ad perpetuæ beatitudinis consortium pervenire concedas.

Fidelium, Deus, omnium Conditor et Redemptor, animabus famulorum famularumque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum : ut indulgentiam, quam semper optaverunt, piis supplicationibus consequantur; Qui vivis et regnas in sæcula sæculorum.

R). Amen.

ÿ. Requiem æternam dona eis, Domine.

R). Et lux perpetua luceat eis.

Ÿ. Requiescant in pace.

R). Amen.

II.

**Habituaren hartceco Othoitz
- - eta Ceremoniac.**

*Postulanta aphezaren aincinean bel-
haunico.*

Gidariac galdegiten dio :

Aurhidea, cer galdetcen
duzu?

Ihardesten dio

Ene Aita, humilki galde-
tcen dut penitenciaren hi-
rurgarren ordenaco habitua,
errechkiago salbatceagatic.

Gidariac : Deo gratias.

*Gero nahi badu, exorta chume bat
eginic, habitua benedicatcen du*

ŷ. Adjutorium nostrum in no-
mine Domini.

R. Qui fecit cœlum et terram.

ŷ. Domine, exaudi orationem
meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

ŷ. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Omnipotens sempiterne Deus,
qui per mortem Unigeniti Filii
tui Domini nostri Jesu Christi,
mundum restaurare misericordi-
ter dignatus es, ut a morte per-
petua nos liberares, et ad gaudia
perduceres Paradisi : respice,
quæsumus, pietatis tuæ oculo
devotam hanc familiam tuam, hic
hodie in tuo nomine congrega-
tam, cujus famulus tuus B. Fran-
ciscus, ut tibi augeatur creden-

tium numerus, extitit Institutor. Illam super firmam petram, quæ Christus est, confirma, ut ab omnibus turbationibus mundi carnis et diaboli sit secura; et incedens per tuorum semitam mandatorum, meritis acerbissimæ Filii tui passionis, et Immaculatæ Matris ejus semper Virginis Mariæ, ac B. P. N. Francisci, omniumque Sanctorum, gaudia æterna possideat. Per eundem Christum, etc.

OREMUS

Domine Jesu Christe, qui tegumen nostræ mortalitatis induere, et in præsepio pannis involvi dignatus es, quique glorioso Confessori tuo B. P. N. Francisco tres Ordines instituere salubriter inspirasti, ac eosdem per summos Ecclesiæ Pontifices, tui Vicarios, approbare fecisti, im-

mensam tuæ clementiæ largitatem suppliciter exoramus, ut hæc indumenta, quæ idem B. Franciscus ad pœnitentiæ indicium, ac pro valida contra sæculum carnem et dæmonem armatura, commilitones suos fratres de Pœnitentia in Tertio Ordine portare constituit, benedicere †, et sanctificare † digneris, ut hic famulus tuus (*vel* hæc famula tua), ea devote suspiciens, te ita induat, ut in spiritu humilitatis viam mandatorum tuorum ad mortem usque fideliter percurrat. Qui vivis et regnas in sæcula sæculorum.

R̄. Amen.

Gero, benedicalcen du khorda edo khordona.

OREMUS.

Deus, qui ut servum redimeres, Filium tuum per manus impiorum

ligari voluisti, benedic † quæsumus, cingulum istum; et præsta, ut famulus tuus, qui (*vel* famula tua, quæ) hoc pœnitentiæ ligamine præcingitur, vinculorum ejusdem Domini nostri Jesu Christi perpetuo memor existat, tuisque semper obsequiis alligatum (*vel* alligatam) se esse cognoscat. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum qui tecum, etc.

R). Amen.

*Erraten edo khantatcen da hemen
Veni Creator, 51^{an} plaman.*

*Gero postulantaren alderat itzuliric
erraten du :*

Exuat te Dominus veterem hominem cum actibus suis, et cor tuum avertat a sæculi pompis quibus abrenuntiasti, dum Baptismum suscepisti.

R). Amen.

Ematen dio habitua, erranez :

Induat te Dominus novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justitia et sanctitate veritatis.

R̄. Amen.

Berriz ematen dio kordona diolaric :

Præcingat te Dominus cingulo puritatis, et extinguat in lumbis tuis humorem libidinis, ut maneat in te virtus continentiae et castitatis.

R̄. Amen.

Ematen dio torcha bat escuarat, erranez :

Accipe Frater carissime (*vel* Soror carissima), lumen Christi, in signum immortalitatis tuæ, ut mortuus (*vel* mortua) mundo, Deo vivas, fugiens opera tenebrarum. Exurge a mortuis, et illuminabit te Christus.

R̄. Amen.

*Azkenean aphezac aldarerat' etzuli-
ric, erraten ditu :*

Laudate Dominum, omnes gen-
tes : * laudate eum, omnes po-
puli :

Quoniam confirmata est super
nos misericordia ejus, * et veritas
Domini manet in æternum.

Gloria Patri...

Eta segidaco olhoitzac :

ÿ. Confirma hoc, Deus, quod
operatus es in nobis.

Ŕ. A templo sancto tuo quod
est in Jerusalem.

ÿ. Salvum fac servum tuum
(*vel* salvam fac famulam tuam).

Ŕ. Deus meus, sperantem in te.

ÿ. Mitte ei, Domine, auxilium
de sancto.

Ŕ. Et de Sion tuere eum (*vel*
eam).

ÿ. Nihil proficiat inimicus in
eo (*vel* in ea).

R). Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.

Ÿ. Domine, exaudi orationem meam.

R). Et clamor meus ad te veniat.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R). Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Deus misericordiæ, Deus pietatis, Deus a quo bona cuncta procedunt, sine quo nihil sanctum inchoatur, nihilque perficitur, precibus nostris benignus assiste, et hunc famulum tuum (*vel hanc famulam tuam*), cui in tuo sancto nomine sacrum pœnitentiæ habitum imposuimus, ab omnibus periculis mentis et corporis tua protectione defende, et concede ei in sancto proposito, ad finem usque perseverare, ut peccatorum suorum remissione percepta, ad consortium electo-

rum tuorum pervenire mereatur.

Deus qui per immaculatam Virginis Conceptionem dignum Filio tuo habitaculum præparasti: quæsumus, ut qui ex morte ejusdem Filii tui prævisa, eam ab omni labe præservasti, nos quoque mundos, ejus intercessione, ad te pervenire concedas.

~~XX~~ Deus, qui mira Crucis mysteria in tuo devotissimo confessore B. Francisco multiformiter demonstrasti, da famulis tuis, ipsius semper exempla sectari, et assidua ejusdem Crucis meditatione muniri.

Aneya batentzat

Deus, qui B. Ludovicum Confessorem tuum de terreno regno ad cœlestis regni gloriam transtulisti; ejus, quæsumus, meritis et intercessione, Regis regnum

Jesu Christi Filii tui, facias nos esse consortes. Qui tecum vivit... Amen.

Arreba batentzat.

(Tuorum corda Fidelium, Deus miserator, illustra, et B. Elisabeth precibus gloriosis, fac nos prospera mundi despiciere, et cœlesti semper consolatione gaudere. Per Christum Dominum nostrum. Amen.)

III.

Profesionea.

Nobizac ekharrico du habitua agerian. Aita gidariac hasten du:

Veni Creator Spiritus, etc.,
p. 51 plaman.

ÿ Emitte Spiritum tuum et creabuntur.

R). Et renovabis faciem terræ.

OREMUS.

Deus, qui corda fidelium Sancti Spiritus illustratione docuisti; da nobis in eodem Spiritu recta sapere, et de ejus semper consolatione gaudere.

Da, quæsumus, Domine, huic famulo tuo (*vel* huic famulæ tuæ), quem (*vel* quam) Ordinis habitu decorare jam dignatus es, ad inchoati operis perfectionem feliciter pervenire. Per Christum Dominum nostrum.

Rj. Amen.

Gero Aita gidariaren aiteinean belhaunica dagolaric, galdeginen zaio :

Ene aurhidea, cer galde-tcen duzu ?

Ihardesten du :

Ene Aita, galdegiten dut

profesionearen egitea, San Francesen Hirurgarren Ordenan, Jaincoaren hortan cerbitzatceco hil artio.

Aita gidariac dio : Deo gratias.

Gero eginen du, nahi balinbadu, exhorta labor bat.

Orduan nobizac hulachet egiten du profesionea :

Ego N. coram Deo omnipotente, ad honorem Immaculatæ B. Mariæ et B. Patris Francisci omniumque Sanctorum, promitto servare mandata Dei toto tempore vitæ meæ, et Regulam Terti Ordinis, ab eodem Beato Francisco institutam, juxta formam a Nicolao Papa Quarto et a Leone Decimo tertio confirmatam; item satisfacere ad Visitatoris placitum pro transgressionibus con-

tra eamdem Regulam commissis.

Nic N. Jainco guciz bo-
theretsuaren aintcinean, Ma-
ria bekhatuic gabe concebi-
tuaren, Aita San Francesen
eta Saindu gucien ohoretan,
hitzemaiten dut begiratuco
ditudala Jaincoaren mana-
menduac bizi naizeno, orobat
Hirurgarren Ordenaco erre-
gela, Aita San Francesec be-
rac emana, Aita Saindu Ni-
colas laurgarrenac eta Leon
hamahirur garrenac fincatu
dutena; eta erregela beraren
contra egin ditzukedan hu-
tsentzat, Aita bisitatzailleac
emanen dautan penitencia
complituco dudala.

Aita gidariac ihardesten du :

Et ego ex parte Dei, si hæc observaveris, promitto tibi vitam æternam. In nomine Patris, et Filii † et Spiritus Sancti.

R̄. Amen.

Chutituric erraten edo khantatcen da:

Te Deum laudamus, te Dominum confitemur.

Te æternum Patrem omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli, tibi Cœli, et universæ potestates,

Tibi Cherubim et Seraphim incessabili voce proclamant :

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus sabaoth.

Pleni sunt cœli et terra majestatis gloriæ tuæ.

Te gloriosus Apostolorum chorus,

Te Prophetarum laudabilis numerus,

— 70 —
Te Martyrum candidatus laudat exercitus.

Te per orbem terrarum sancta confitetur Ecclesia,

Patrem immensæ majestatis,
Venerandum tuum verum et unicum Filium,

Sanctum quoque Paraclitum Spiritum.

Tu Rex gloriæ, Christe.

Tu Patris sempiternus es Filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominem, non horruisti Virginis uterum.

Tu, devicto mortis aculeo, aperuisti credentibus regna cœlorum.

Tu ad dexteram Dei sedes in gloria Patris.

Judex crederis esse venturus.

Te ergo quæsumus, tuis famulis subveni, quos pretioso sanguine redemisti.

Æterna fac cum Sanctis tuis in gloria numerari.

Salvum fac populum tuum, Domine, et benedic hæreditati tuæ.

Et rege eos, et extolle illos usque in æternum.

Per singulos dies benedicimus te :

Et laudamus nomen tuum in sæculum, et in sæculum sæculi.

Dignare, Domine, die isto sine peccato nos custodire.

Miserere nostri Domine, miserere nostri.

Fiat misericordia tua, Domine, super nos, quemadmodum speravimus in te.

In te, Domine, speravi, non confundar in æternum.

*Ondotic egiten ditu Aita gidariac
othoitz segidan aurkhilcen direnac :*

ŷ. Confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis,

Ŕ. A templo sancto tuo, quod est in Jerusalem.

ŷ. Salvum fac servum tuum
(*vel* salvam fac famulam tuam).

R̄. Deus meus, sperantem in Te.

ŷ. Mitte ei, Domine, auxilium
de Sancto.

R̄. Et de Sion tuere eum (*vel*
eam).

ŷ. Nihil proficiat inimicus in
eo (*vel* in ea).

R̄. Et filius iniquitatis non ap-
ponat nocere ei.

ŷ. Domine, exaudi orationem
meam.

R̄. Et clamor meus ad te veniat,

ŷ. Dominus vobiscum.

R̄. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Deus, cujus misericordiæ non
est numerus, et bonitatis infini-
tus est thesaurus, piissimæ ma-
jestati tuæ pro collatis donis gra-
tias agimus, tuam semper cle-
mentiam exorantes, ut qui pe-

tentibus postulata concedis, eosdem non deserens ad præmia futura disponas.

Deus, qui per immaculatam Virginis conceptionem, dignum Filio tuo habitaculum præparasti, quæsumus, ut qui ex morte ejusdem Filii tui prævisa, eam ab omni labe præservasti, nos quoque mundos, ejus intercessione, ad te pervenire concedas.

Domine Jesu Christe, qui, frigescente mundo, ad inflammandum corda nostra tui amoris igne, in carne beatissimi Patris nostri Francisci Passionis tuæ sacra Stigmata renovasti : concede propitius, ut ejus meritis et precibus crucem jugiter feramus, et dignos fructus pœnitentiæ faciamus.

Aneia batentzat :

Deus, qui B. Ludovicum Con-

fessorem tuum de terreno regno ad cœlestis regni gloriam transtulisti; ejus, quæsumus, meritis et intercessione, Regis regum Jesu Christi Filii tui facias nos esse consortes.

Arreba batentzat :

(Tuorum corda, fidelium Deus miserator, illustra; et B. Elisabeth precibus gloriosis, fac nos prospera mundi despiciere, et cœlesti semper consolatione gaudere.)

Deus, qui famulum tuum (*vel* famulam tuam) a vanitate sæculi conversum (*vel* conversam) ad bravium supernæ vocationis assequendum accendis; pectori ejus illabere, et gratiam tuam, qua in te perseveret, illi infunde: ut protectionis tuæ munitus (*vel* munita) præsidiis, quod te donante promisit, adimpleat, et

sancte vivendi aliis semper
exemplum præbens, ad ea, quæ
perseverantibus promissa sunt,
æterna præmia perveniat. Per
Dominum, etc.

R. Amen.

*Gero profesa berriari ematen zaio
San Francesen benedicionea*

Benedicat † tibi Dominus, et
custodiat te. Ostendat Dominus
faciem suam tibi, et misereatur
tui. Convertat Dominus vultum
suum ad te, et det tibi pacem. —
Dominus te benedicat †.

Amen.

*Ondotie han diren gucier bertce bene-
dicionen hau :*

Benedictio Dei omnipotentis,
Patris, et Filii † et Spiritus San-
cti descendat super vos, et ma-
neat semper.

R. Amen.

*Azkenean profesa berriac ematen du
musu khurutceficaren oinari; era-
custeco eztela behin ere baratuco
Jesusen maithatcetic.*

Infrascriptus ego N., Director
(*vel* Sacerdos) ad professionem
in Tertio Ordine Pœnitentium S.
Francisci admisi Dominum N.
N., qui receperat habitum anno...,
mense..., die.... In quorum fidem
etc.

Benediccionea Indulientcia Plenarioekin

Ant. Intret oratio mea in cons-
pectu tuo, Domine; inclina aurem
tuam ad preces nostras; parce;
Domine, parce populo tuo, quem
redemisti sanguine tuo pretioso,
ne in æternum irascaris nobis.

Kyrie, eleison.

Christe, eleison.

Kyrie, eleison.

Pater noster, *secreto.*

ŷ. Et ne nos inducas in tentationem.

R. Sed libera nos a malo.

ŷ. Salvos fac servos tuos.

R. Deus meus, sperantes in te.

ŷ. Mitte eis, Domine, auxilium de sancto.

R. Et de Sion tuere eos.

ŷ. Esto eis, Domine, turris fortitudinis.

R. A facie inimici.

ŷ. Nihil proficiat inimicus in nobis.

R. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis.

ŷ. Domine, exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

ŷ. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

OREMUS

Deus, cui proprium est misereri semper et parcere : suscipe

deprecationem nostram, ut nos et omnes famulos tuos, quos delictorum catena constringit, miseratio tuæ pietatis clementer absolvat.

Exaudi, quæsumus, Domine, supplicum preces, et confitentium tibi parce peccatis : ut pariter nobis indulgentiam tribuas, benignus et pacem.

Ineffabilem nobis, Domine, misericordiam tuam clementer ostende : ut simul nos et a peccatis omnibus exuas, et a pœnis quas pro his, meremur, eripias.

Deus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris : preces populi tui supplicantis propitius respice ; et flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis nostris meremur, averte. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Errata da :

Confiteor, etc.

Misereatur, etc.

Indulgentiam, etc.

Et la aphezac erraten du :

Dominus noster Jesus Christus, qui beato Petro Apostolo dedit potestatem ligandi atque solvendi, ille vos absolvat ab omni vinculo delictorum, ut habeatis vitam æternam, et vivatis in sæcula sæculorum. Amen.

Per sacratissimam Passionem et Mortem Domini nostri Jesu Christi; precibus et meritis beatissimæ semper Virginis Mariæ, beatorum Apostolorum Petri et Pauli, beati Patris nostri Francisci et omnium Sanctorum, auctoritate a Summis Pontificibus mihi concessa, plenariam Indulgentiam omnium peccatorum vestrorum vobis impertior. In nomine Patris, et Filii †, et Spiritus sancti. Amen.

Benediccionem laburra :

Auctoritate a Summis Pontificibus mihi concessa plenariam omnium peccatorum tuorum Indulgentiam tibi impertior. In nomine Patris, et Filii †, et Spiritus sancti. R̄. Amen.

Aita Sainduaren Benediccionea

ŷ. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R̄. Qui fecit cœlum et terram.

ŷ. Salvum fac populum tuum, Domine.

R̄. Et benedic hœreditati tuæ.

ŷ. Dominus vobiscum.

R̄. Et cum spiritu tuo.

Gero aphezac chutic erraiten du :

OREMUS

Omnipotens et misericors Deus,

da nobis auxilium de sancto, et vota populi hujus in humilitate cordis veniam peccatorum poscentis, tuamque benedictionem postulantis et gratiam, clementer exaudi : dexteram tuam super eum benignus extende; ac plenitudinem divinæ benedictionis effunde; qua bonis omnibus cumulatus, felicitatem et vitam consequatur æternam. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

Guero aphezac, chutic aldareco eskerran, erraten du :

Benedicat vos omnipotens Deus, † Pater, et Filius, et Spiritus sanctus.

R. Amen.

TIERZ-ORDRECO ESCU LIBURUAREN

OSAIGAILUA

Tierz-Ordreco Gidari errespetagarri batec adiaraci deraucu desiriratceco litakela *Escu liburu* huntan aurkhitcea cembait argimén edo explicamendu Tierz-Ordreco erregelaren gainean.

Egia da Tierz-Ordreco biltzarretan, Aita Gidariac argitcen dituela ordena hortaco aurhideac, erregela hortan clar eztiren gauzetan.

Bertzalde, *Escu liburu* hau iracurtcen duenac ikhusico du erregela ezarri baino lehen ezagutaraci dugula hirurgarren ordenaren funxa, eta hortan berean erregelac aurkhitcen da iduri baino gehiago explicamendu. Eracusten ere ditugu leheneco eta oraico erregelen artean diren

banaita edo diferenciac bederen,
premiazcoenac.

Emanen ditugu hargatic cem-
bait argimen, bereciki indulien-
cien gainean.

I

Erregelari bigarren capitulu-
an, 2garren numeroan, errana
da, *tercierac artharekin urrunduco
dira bal edo dantzetic, comedia
lanjerosetic, bilkhua tzarretetic.*

Tercierac exemplu ona eman
behar dute bertce giristino gu-
cier; hortaco eztira dantzari be-
hatcerat ere jua behar; guciz
eztira hurbildu behar gabazco bal
eta dantza publicoetarac, escan-
dala bat baitira.

II

**Induliencien eta pribileioen
aurkiteia**

LEHEN CAPITULUA. — *Indulencia osoez.*

§ 1.

Indulencia oso horietan behar dira ongi buruan hartu condicione bethe behar direnac horien irabazteco.

Eta egiaz ezpadira condicione guciac chuchen bethetcen, indulenciatic ez tira irabazten. Condicione ohicoa da cofesio eta comunionea. Zortci guciez cofesatcen bacira, eta Baionaco diocesan hamabortz guciez, arte hortan, gerthatcen diren indulencia egunetan aski duzu comuniatcea, bertce cofesioric gabe.

Gauza huni behar da ohartu.

Zortcitic cofesatceco edo hamabortzetic, behar cira chuchen

cinenetic zortcigarren edo hamabortzgarren egunean cofesatu. Hala nola larumbatean cofesatu denac behar du ondoco larumbatean cofesatu zortcitic egiteco eta bigarren larumbatean hamabortzetic egiteco. Igandera egoiten bacine etcin-
duke zucenic, indulienciaren izaiteco.

Igandean cofesatu bacira, bertce igandean, juan behar cira zortcitic cofesatceco, eta bigarren igandean hamabortzetic egiteco.

Errumac hola declaratu du; nahi bada cofesatu den egunaz campo batean zazpi egun, bertcean hamalau baicic eztiren.

§ 2.

Ongi ohartu behar da ere, induliencia oso horietaric batzuen irabazteco behar dela bisita bat

egin eliza batera. Bainan hemen heldu da duda bat : goician comuniatu dut eta bisita bat badut egiteco, behar duta berriz jin elizara? Bainan eztut astiric, etchea urrun-egi dut : ez othe dut aski comuniatu ondoan istant bat han egoitia bisitarentzat? Solas luceac utziric, erranen dautzut, elizatic athera zaite eta egizu cembait urrhax, gero berriz sarzaite bisita egiteco; eta hola segurrian cira.

Jakin behar da orobat eta ez ahandci, induliencia oso baten irabazteco comuniaticen den egunean, behar dela cembait othoitz egin Aita Sainduaren chedetarat; eta nola comunione batez irabaz baititazke indulientcia oso bat baino gehiago, eguna hala heldu bada, othoitz hori luceago egin behar da, irabaci nahi diren induliencien nombrearen arabera.

Justoki cembat othoitz egin behar den ezta errana.

Elizarat bisita egin behar deanean, bisita hortan egin ditazke Aita Sainduaren chedetaraco othoitzac.

§ 3.

Urthean bietan, bada indulientzia osoa, Aita Sainduaren benedictionea errecibituz.

Benedicione hori Tierz-ordreco bilzarretan emaiten ohi du buruzagi edo direturrac.

Numero hortan indulientzia benedicione, absolucione jenerala deitzen ginduenarekin marca-tuac direnen irabazteco, behar dira cofesioa eta comunionea bertce indulientzia oso gucientzat bezala.

Bainan behar da jakin benedicione edo absolucione jeneral hori errecebi ditakela bezperatic

eta biharamunean comunia. Errumatic ardietsi da hola egiteco permisionea Baionaco diocesan.

Jakin behar da orobat edo cein cofesorrec eman dezakela absolucione jeneral hori, ez izanagatic bera Tierz-ordrean.

Terzierac hilabethean behin erranez sei *Gure Aita, Agur Maria* eta *Gloria*, irabaz ditzazke indulienci oso anhitz, eztitake erran chuchen cembat, capitulu hortan IXgarren numeroan errana den bezala, bainan hortacore behar da goizean comuniatu.

Hemen giristinoac trompa ez-titen erranen dugu, habitu blu edo urdinaren ariaz erraten diren sei *Gure Aita, Agur Maria* eta *Glorie*, ez tute cofesioric ez comunioneric galdetcen.

BIGARREN CAPITULUA.

Capitulu hortan cheheki ema-

nac dira induliencia osoac eztire-
nac. Badira ainhitz, buruan atchik
ahal baino gehiago.

Aski duzu goiz guciez zure
buruari erratea : Irabaci nahi di-
tut egun huntan eginen ditudan
erlijionezco obrer eratchikiac di-
ren induliencia guciac. Holachet
eztuzu bat ere galduco.



HIRURGARREN ORDENACO

PATROINEN ETA CEMBAIT SAINDUREN

BICITCEAC LABURKI

Escu liburuaren hastean, Aita Francesen bicitcean iracatsi dugu nola saindu handi eta gure Aita maite horrec moldatu cituen fraide franciscanoac, haren icenetic hola deithuac, hori baita lehen ordena. Gero serora franciscanoac, erraten ohi baitiote Clarisac, santa Clara heien lehen buruzagiaren icenetic, eta hori da bigarren ordena. Azkenean bertce ordena bat, munduan bici direlaric, fraiden eta seroren bicia bere gisan segitu nahi dutenen tzat; hori baita hirurgarren ordena edo Tierz-ordrea.

Hemen emaiterat gohatz Tierz-ordreco patrouinen eta ordena

hortaco cembait saindu eta do-
hatsuen bicitcea.

Dударic gabe gucien aita eta
lehenbicico patroina dugu san
Frances. Bainan haren bicitcea
eman dugu obra chume hunen
hastean.

Hasico gira santa Claratic,
hura baita franciscanosen lehen
buruzagia, Tierz-ordreco patroin
bereciac dira, san Luis errege
gizonentzat, eta santa Elizabet,
emaztentzat, berac ordena hor-
taco membro cirenac.

Santa Clara virgina,

*San Frances gidari, bigarren Ordena-
ren bitezarlea edo fundazailea.*

Sorthu cen, san Frances be-
zala, Asiseco hirian; haren bur-
hasoac nobleac eta aberatsac ci-
ren. Gazte danic, san Francesen
etsemplu miragarriac ikhusiz,

nahi izan zuen hanc bezala mundu galdua eta galgarria beralde utzirik, penitenciazco eta saindutasun goraco bideari lothu, hortaco saindu handi horri conseilu eta gida galdegin cion. Lagun adiskide batekin juan cen Porcionculaco elizara; Fraidec errecebitu zuten chirio argiac escuetan.

Han bere ilea motzaraciric hartu zuen penitenciazco jauntsia, francizcanoenaren idurico bat, emazter dohacon bezala egina.

San Francesec ondo hartan eracutsi cion comentu chahar chume bat. Han egon cen cembait dembora. Haren burhasoec eta familiac egin ahalac egin cituzten Clara bere etcherat itzularaci nahiz, bainan ecin cordocaraci zuten, fermu egon cen bere chedetan. Gehiago dena, haren etsempluac hunkitu zuen

Aiñes haren ahizparen bihotza, eta hura ere familiatic espacaturic ethorri cen harenganat. Nola baitcen comentu huts bat San Damianoren elizari hurbil, bi ahizpa saindu horiec comentu hortan pharatu ciren.

Laster alde gucietaric emacumeac heien ganat ethorri ciren, heien bici moldea segitceco. Holachet altchatu cen franciscanosen ordena, erraten diote, bigarren ordena; bainan serora horiec deithu dira bethi danic Clarisac, santa Clara horien lehen amaren icenetic.

Nola serora horiec bethi emendatuz juan baitciren, dembora aski gutiric barnean altchatu ciren han eta hemen Clarisen comentu berriac, norc erran cembat?

Santa Clara berrogoi urtheren ingurua izan cen serora horien

buruzagi; sainda handia cen, bere etsemplu ederraz eta iracaspenez berthute perfetaren nahiaz eta amodioaz sustatcen cituen gucien bihotzac. Egiten cituen miraculu handiac. Behin Mahometano barbaroec setiatu zuten Asiseco hiria; Clarac othoitz egin zuen; Izpiritu Sainduac argifuric, eria zelaric, Sacramendu Saindua escuan agertu cen etsai cruel heien aincinera, eta guciac lotsatu eta harrituric, lehiaz ihes juan ciren.

Bere azken urthetan bethi eriazagon, aingeru paciencia batekin sofricen zuen eta hala saindutasunean bethi eta gorago zohan. Hil aincinean izan zuen Aita Sainduaren bisita eta benedicionea. Gero Jaincoac altchatu zuen lurreco pairamen, sofricarien erditic ceruco loria eta zorion bethicorat.

San Luis Franciaco errege.

Luis bederatzigarrena, Franciaco errege handia eta saindua sorthu cen hamahirur garren mendean. Haurra celaric hil citzaion aita Luis zortci garrena. Haren ama erregina Blanca edo Churia behar izan cen errege haurraren eta erresuma guciaren gobernari. Erregina hori gerthatu cen anhitz jaincotiarra eta ez gutiago buru onecoa. Seme horri harraraci ciozcan horren erregetasunari zohazcon escolac; eta artha handirekin berac moldatu zuen giristino legearen araberaco bicitcean. Maiz erraten ciozcan hitz seinhalagarri hauc : *Ene semea, Jaincoac badaki cein zaitudan maite; bizkitartean nahiago cinduzket hitic ikhusi, ecenez bekhatu mortalean eroriric.*

Erregina handi horrec lur onean erein zuen haci ona.

Errege horrec erlijionea be-
thi errespetauzten zuen bere
etsempluaz eta nausitasunaz. Er-
rege saindu eta botheretsu bat
izan cen. Haren zuhurcia, zucen-
tasuna hain ciren ezagutuac nun
bertce erresumetaco errege eta
princec elgarrekilaco makhur
eta haucietan, hura zucen juje
harfcen baitzuten.

Asco lege on eta zuhur eman
cituen, guciac giristino legearen
araberacoac. Uste dut erran di-
taken behin ere Francia eztela
haren demboran becen bakean
eta gostu onean bici izan.

Izurritic hil cen Tuniseco hiria-
ren ondoan, Mahometaner gerla
egiterat zualaric bere ustez, gi-
ristinoen heietaric libratceco.

Tierz-ordrean sarthua cen gaz-
tedanic, eta hautatua izan da
ordena hortaco patroin, bereciki
gizonentzat.

Santa Elizabeth Hongriacoa

Elizabeth Hongriaco erregeren alaba cen. Haur haurretic ezagun cen saindutasun handirat helduco cela. Errege alaba, errege cortean Andre handi, nahi cituen atsegin eta placerac bacituzken; nahi zuen becen ederki, distianki bezi citaken. Hein hortaco Andre gazte bat ez guti baliatcen ohi da holaco paradez. Bada Elizabeth princesa handia etzuten liluratcen ez handitasunac, ez mundaco atseginac ez banitatec. Dosteta eta libertimendu chorgarriac utciric, bazohan elizan othoitz egiterat; bazohan pobrer laguntza egiterat, erien ikhusterat. Caritatezco obra horietan zuen bere bihotzeco atsegina.

Turingeco princearekin ezconaraci zuten. Senhar noble horija giristino on bat cen; bainan princessaren etsempluec berth-

tean gorago altcharaci zuten. Etzuen den gutiena trabatcen bere debocionean; nahi zuen libertatea uzten cion obra on eta amoina egiteco. Elizabet ongi baliatcen cen libertate hortaz debocionez caritatezco obrez bere bihotzaren gozatceco. Elizabatean sartcen bacen, bere khorona burutic khenduric lurrean phausatcen zuen. Galdegiten bazaioten certaco egiten zuen hola, ihardesten zuen : « Jesus, arranzez khoronatua izan da, eta ni agertuco naiz haren aiticinean urhezco eta cilharrezco khorona buruan? Jaincoac begira ! »

Saindutasun handi baterat helceco, behar dira jasan eta pairatu khurutce handiac, nahigabe minac ; Jaincoaren probidenciac hola moldatu du sainduen bidea, Jesu-Christo bera etsemplu. Elizabeti etcitzaizcon arren khuru-

tceac escastu; haren senharra, prince ona, gerla batean hil cen, bihotzmin handia princesarentzat. Alhargundu ceneco, bere coinatac eta haren emazteac gogorki persegitu zuten; bere caritatez eta obra onez gastu handiegia egiten cituelacoan, haren debocione handia etcelacotz heien gostuco; cerbaitere gisaz etheco anderetasun gucia khenducioten: palaciotic campo eman zuten. Dembora zathi batez cer nahi ikhusi zuen; ezpaitzakien nun ez nola bici bere haurrekin. Halere jende onac gerthatu ciren, dembora hortan nolazpaitco atherbea eta bicigailua eman ciotenac. Hargatic haren persegizailec noizbait senditu zuten beren hobena eta alharguntsa Andrea palaciorat itzularaci zuten.

Orduan Elizabetec etzuen gehiagoric handitasunean bici nahi

izan; familiaco egiteco guciac antolaturic, juan cen bazter herri baterat pobrecian egoiteco; hirurgarren ordenaco arropa handia jauntsi zuen serora gisa bicitceco. Cembait ospitale bere gostuz altchatu cituen. Pobrez artha handi bazuen bethi. Bere eseuco cituen guciac beharrer phartitu cituen. Holaco bicitce edificagarria cembait urthez ereman zuen. Azkenean Jaincoac altchatu zuen lurreco griña eta penitencien artetic ceruco loria handirat, 1231, hacilaren 19^{an}.

Aita Saindu Gregorio IXgarrenac eman zuen Elizac ohoratcen dituen Sainduen lerroan.

Hirurgarren Ordenaco patroin bat da, bereciki emaztentzat.

Izabela Dohatsua

Princesa hori san Luis erregeren arreba cen. Ama jaincotiar-

rac, erregina Churiac, erlijionearen bideac eracusi ciozcan Luis erregeri bezala. Izabelec ere izpiritu chuchena zuen; bihotza ongirat errechki ekharria zuen. Ama zuhur haren iracaspenez ederki baliatu cen. Escolentzat ere hartce ona baitzuen, jalgi cen princesa bat jakinsuna eta net berthuteduna.

Izabelec, aldizca, othoitzean, bere estatuco lanetan eta iracurtce onetan, zaraman bere dembora.

Conrade Alemaniaco emperadoreac galdegin zuen andre hori bere espostzat; bainan princesac ihardetsi zuen, Jesu-Christo botuz hautatua zuela espos, eta etzuela bertceric hartuco mundu huntan bici ceno. Munduan zagoelaric hirurgarren ordenan edo Tierz-Ordrean sarthu cen. Bainan nola Clarisa, santa Clararen serorentzat, comentu bat egin bai-

tzuen, bera ere han sarthu cen mundu galgarriari ihes egiteco.

Berthute anhitz bazuen, bainan bereciki humiltasun handia, eta elhe guti zuen; ichiltasuna humiltasunaren zaina zaucan.

Cerurat hegaldatu cen 1270^{an}, Jesusen, Mariaren, san Francesen eta santa Clararen icenac debotki aiphatcen cituelaric.

Santa Añes Asisecoa

Sainda hori santa Clararen ahizpa cen, ja erran dugun bezala; ezagutaraci dugu nola burhasoec eta familiac egin ahalgucia egin zuten Clara ez nahiz utzi seroratcerat, bainan alferretan. Bada hauchet gerthatu cen: azken entsegu bat bezala, familiac igorri zuen Añès bere ahizpa lausenguz eta balacuz bil cezan etcherat itzulcerat. Bainan osoki bertcela juan cen gauza: Clarac

bere solas zuhurrez eta Jaincoz-
coez beretu zuen Añes halaco
moldez nun hura ere seroratu
baitcen ahizpa bezala.

Orduan familiaren hasarrea,
colera nolacoa izan cen, norc
erran? Bainan Jaincoaren lagun-
tzarekin bere chedean gogortu
cen, deusec ecin cordocatu zuen.
Bere ahizpa sainduaren etsem-
pluac ahalaz imitatcen cituen.

Hargatic harenganic urrundu
behar izan zuen dembora baten-
tzat. Florenciaco hirian egin zu-
ten Clarisen comentu berri bat,
hartaco buruzagi eman zuten
Añes. Harat bildu ciren asco an-
dre gazte harc gidatuac izaiteco.
Han etsempluz eta iracaspenez
san Francesec eman erregelari
ongi haraci cion, nahi bada cen
garratza; moldatu cituen serora
onac eta sainduac. Gero bertce
bat utciric bere ordain, itzuli cen

Clara ganat san Damiengo comenturat. Hanahizpa môdela perfect horrekin penitenciazco bicitce garratza zaraman. Azkenean Jaincoac khausitu zuen fruituonthu bat cela cerucotzat; eta bereganat hartu zuen, santa Clararen ondotic hirur hilabetheren buruan.

Sta Arrosa Viterbecoa, terciera

Birjina saindu horren bicia osoki miragarria, erran ditake miraculu bat izan da, hastetic akhabantzaraino; Jaincoac nahi dituenac egiten ditu. Arrosac mihia erabili ahal izan zueneco, aiphatu cituen Jesusen eta Mariaren icenac. Bi urthe bethe citueneco, jende geihen baten adimenduarekin eta atencionearekin, aditcen cituen bere burhasoec emaiten ciozcaten iracaspén eta abisu zuhurrac eta sainduac.

Orducotz othoitza luciac eta khar-
tsuac, bai eta penitenciac ere egi-
ten cituen, eta artharekin begira
tzen cen bekhatu chumenetic.
Hirur urthetan bere ahaide hur-
bil bat cembait oren hartan hila
cena, bere othoitzez phiztu zuen.

Menturaz hamar urtheren in-
gurua zuelatic saindu ascok be-
zalaco penitencia garratzac egi-
ten cituen; nahi bada berac et-
zuen bekhaturic, bertcentzat ari
cen, beretzat mercecimenduac be-
thi eta gehiago irabaciz. Asco
bekhatore combertitu cituen,
asco heretico catolico bilcaraci
cituen. Hortacotz hereticoec her-
ritic khasaraci ere zutuen; bai
eta haren familia gucia.

Ahantci zaut errateco, hamar
urtheac bethi gabe Tierz ordrean
sarthu cela.

Bere desterruan ere miracu-
luac egin cituen, eta bekhatoreac

combertitu. Gero bere, herrirat itzuli ahal izan cen; herricoac anhitz bozcariatu ciren, ecen harrentzat estimu handia, arras handia zuten. Sainda espantagorri hori, hemezortci urthetan ceruratjuan cen. Hil ondoan ere miraculuac egin cituen. Aita Saindu Caliste III-garrenac sainduen herruncan eman zuen.

Santa Brigita, terciera.

Sainda hau sorthua cen Suedan, familia jaincotiar eta aitoren semen herruncaco batean. Haur haurretic bere burhasoetic ikhasi zuen giristinoki bicitcen; etcen content izan giristino berthute edio nolaco batez, bainan saindutasun handiaren bidea hartu zuen ttipi danic. Hamar urthe cituelaric aditu zuen predicu bat, Jesusen pasioneaz; predicu hura erraietan barna sar-

thu citzaion. Lehenbicico gauean pasionea gogoan lokhartu cen. Jesus agertu citzaion khurutcean itzatua, bere zaurietaric odola zariola. Erran cion Salbazaileari : «Ah ! Jauna ! norc eman zaitu hola ? » Jesusec ihardetsic cion : «Bekhatorec.» Bici gucian etzuen bihotzetic galdu ikhuspen horrec han eman cion sentimendua.

Ulphon Nericiaco princearen espos bilhacatu cen hamasei urthetan. Dembora baten buruan, senhar-emaztec elgar aditu zuten, hantic aintcina anaia-arreba gisa bicitceco botu egin zuten, garbitasun osoaren begiratceco. Biac Tierz-ordrean sarthu ciren.

Biec egin zuten Jandenaikira beila ; eta hartaric lekhora Ulphon fraide sarthu cen Citoco comentuan. Brigitac hartu zuen Tierz-ordreco arropa handia munduco beztia osoki utciric bethi-

cotz; cinta socazco bat gerrian eman zuen eta belo bat buruan.

Bere ontasunac haurren artean phartituric, jo zuen Errumara; hantia Jerusalemera. Lekhu sainduac inguratu cituen debocione handirekin, bihotz hunkitu batekin. Gero juan cen berriz Errumarat, han egoiteco gaineraco bere bician. Han bitezarri edo establitu zuen Salbatoreco comentua. Han berthute guciac handizki praticatu cituen.

Azkenean adin handian eta saindutasunez mukurru hil cen 1373^{an}. Bonifacio IXgarrenac Doneraci edo canonizatu zuen.

San Yvo (Yves) aphez terciera

Aphez saindu horren sortceaz ez lehen bicico urthez eztakigu deusic. Tregiereco hirian erretor eta oficial, erran nahi baita, aphez juje cen. Bainan oficialgoa laster

utci zuen, erretor eginbiden hobeki bethetceco eta othoitz gehiago egiteco. Gazteric Tierzordrean sarthua omen cen : ordena hortaco erregela bethi begiratcen zuen cherrenki. Maiz barur egiten zuen ogian eta urean; zurdaza edo cilicioa bazabilan eta gogoeta saindu, meditacione luceac egiten cituen.

Bekhatorentzat urricalmendutsua cen, nahi onic eracusten bazuten seguric, eta egin ahala egiten zuen gogortuenen Jaincoaganat itzularazteco. Bidajantac ostatatcen cituen bihotz onez.

Handiec eta chumec anhitz estimatcen eta errespetatcen zuten. Miraculu anhitz egin zuen berebician eta hil ondoan.

Clement VI garrenac eman zuen Elizaco Sainduen herruncan.

Erramun Lule, terciar martira

Erramun Lule cen gizon bat saindua eta escolatua. Sorthua cen Palmaco hirian, Baleares Españari datchicoten urartetan, isletan. Tierz ordrean sarthu cen, eta bederatci urthe egon cen eremu batean bakhartasunean, Jaincoaz eta bere arimaz osoki phensatcen; menturaz ere izkiribu on egiten. Behin baino gehiagotan izan cen Erruman eta bertce cembait tokitan, Aita Sainduaren eta aphezpicuen humilki bulcattceco, engaiatceco semenarioen altchatcerat. Hortaric ageri da dembora hartan etcela orai bezala semenarioric aphez gaientzat. Azkenean juan cen Africarat Mahometaroor giristino legearen iracasterat. Han ausartcia saindu batekin cembait demboraz predicatu cituen gure erli-

jioneco egiac eta manamenduac.
Nola Erramunen irakaspnac
Mahumetanoen sinheste eta bici
molde tzarren contracoac baitci-
ren, ez nahiz gehiago sofritu gi-
zon saindu harc erraten ciozcaten
egiac, crudelki hil zuten; beraz
martir hil cen 1315^{an}.

Cleman X garrenac dohatsu
declaratu zuen.

Joannes-Baketiar Dohatsua

(Francesez :

LE BIENHEUREUX JEAN DE LA PAIX)

Joannes dohatsua, sorthua cen
Italian Piseco hirian. Haren bur-
hasoac anhitz ohoragarriac ci-
ren; aitoron seme zaharretaric
heldu ciren, fortunaz gora ciren.
Joannesec soldadogoa hautatu
zuen, familiatu cen. Bainan gero
Jaincoaren gracia arras beretu-
ric eman cen osoki jaincotiar bi-
citceari. Oinpean osticatu cituen

munduco handitasun eta atsegin guciac. Agerian jauntsi zuen Tierz-Ordreco beztu humila. Ordutic haren etchea bilhacatu cen behar eta dohacabe suerte gucien ihes lekhu bat. Bere ontasunac heien primuza zauzcan.

Haren bicitce saindua eta penitencia inguruetaco ascok nahi izan zuten imitatu; eta galdeiten cioten gida citzala. Moldatu zuen confrario, edo aurhidetasun bat ceintaco membroac ibili behar baitciren pobrentzat biltcen, bereciki behar edo pobre abalgedunentzat.

Cerucotzat onthua khausitucen, eta juan cen bethiereco phausurat eta descantsurat 1427ⁿ.

Aspaldian ohoratcen zuten bere herri inguruetan dohatsu bezala. Pio IX garrenac onhetsi du holaco ohorea bihur dezacoten.







